

Sluiten van de nutriëntenkringloop – van belangrijk naar urgent

Door geopolitieke spanningen groeit de aandacht voor voedselsoevereiniteit en grondstoffen-onafhankelijkheid. Het sluiten van de nutriëntenkringloop, door gebruik van circulaire meststoffen, levert hier een grote bijdrage aan. Het Nutrient Platform werkt met haar leden en de overheid aan ketensamenwerking om dit te realiseren – met zichtbare resultaten.

Kringloopsluiting in de praktijk – voorbeelden om op voort te bouwen

- **Waterschappen en waterbedrijven** leveren grote inspanningen om te voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en Urban Wastewater Treatment Directive. Hiervoor wordt ook gewerkt aan terugwinning van nutriënten waarvoor AquaMinerals een goede afzetmarkt zoekt.
- **Slibverwerkers** zoals GMB, HVC en SNB investeren in technologieën om nutriënten terug te winnen, en produceren al ammoniumsulfaat en mineraalrijke slibassen.
- **Kunstmestproducenten** zoals ICL en Van der Knaap kunnen deze reststromen al verwerken tot circulaire meststoffen.
- **GFT-verwerkers** zoals HVC en Twence zetten GFT-afval om naar compost en maken zo nutriënten weer beschikbaar.
- **De agri-foodsector** beschikt over nutriëntrijke reststromen uit bijvoorbeeld proceswater. De sector wil deze toepassen als circulaire meststof en vraagt om medewerking.
- **De landbouwsector** is naast afnemer ook producent van meststoffen. Agrariërs kunnen als enige kringlopen sluiten door mest- en reststromen om te zetten tot voedsel. Ze zijn actief betrokken om dit efficiënter en duurzamer te doen.
- **Mestverwerkende bedrijven** zoals BMC Moerdijk en Twence verwerken mest tot meststoffen die beter toepasbaar zijn en winnen ondertussen energie terug.
- **Technologiebedrijven** zoals Colsen ontwikkelen systemen die nutriënten terugwinnen uit mest en waterzuiveringsinstallaties.
- **Onderzoekers** van instituten en bureaus zoals WUR, KWR en LeAF ontwikkelen en monitoren nieuwe technieken om nutriënten terug te winnen, brengen behoeften, kansen en knelpunten in kaart en ontwikkelen een beoordelingskader voor veilig gebruik van circulaire meststoffen.

Ondanks deze inspanningen is slechts een klein deel van de meststoffen in Nederland circulair. Hierdoor blijven we geopolitiek afhankelijk van landen zoals Rusland. Stimulerende maatregelen zijn nodig voor realisatie van verdergaande winning, productie en toepassing van circulaire meststoffen. Samen met de ministeries en partners uit de waardeketen willen we graag in gesprek over de volgende aanbevelingen.

Beleidsaanbevelingen voor een duurzame nutriëntenkringloop

1. *Structurele samenwerking tussen ministeries en de waardeketen.* De nutriëntenkringloop raakt meerdere beleidsterreinen. Structurele samenwerking tussen ministeries en de ketenpartijen is cruciaal voor effectieve beleidsuitvoering. Langdurige betrokkenheid en periodiek overleg versterken het vertrouwen en stimuleren private investeringen.
2. *Beoordeel meststoffen op duurzame en veilige toepassing, niet op herkomst.* Voor gewas en gebruiker zijn de werking en toepassing belangrijker dan de herkomst. Harmoniseer de risicobeoordeling van circulaire, minerale en dierlijke meststoffen op basis van toepassing in plaats van op herkomst. Dit effent het speelveld tussen meststoffen van primaire en herwonnen grondstoffen.
3. *Stuur op duurzame meststoffen op maat.* Binnen de huidige regelgeving gelden beperkingen op het mengen en opwerken van meststoffen. Dit remt de ontwikkeling van duurzame en effectieve meststoffen op schaal. Maak het mogelijk om minerale meststoffen van circulaire, dierlijke (renure) of chemische oorsprong te mengen en te bewerken. Dit vereenvoudigt de productie van duurzame meststoffen en versnelt opschaling.

4. *Faciliteer experimenteeruimte voor circulaire meststoffen.* Creëer ruimte voor praktijkpilots en kennisontwikkeling. Door te experimenteren met diverse meststoffen, gewassen en bodems kan de sector sneller en onderbouwd inspelen op duurzame alternatieven.
5. *Bevorder de ontwikkeling van een systematiek om de duurzaamheid van meststoffen te beoordelen.* Dit maakt dat er scherpere doelen gesteld kunnen worden voor duurzame bemesting, die ook praktisch uitvoerbaar en te monitoren zijn.
6. *Stimuleer de vraag naar duurzame, circulaire en veilige meststoffen.* Dit kan klein beginnen door als overheid bij inkoop de voorkeur te geven aan circulair bemeste producten. Vervolgens zijn er grotere maatregelen mogelijk binnen de voedselketen. Bijvoorbeeld door een bijmengverplichting voor meststofproducenten, door toepassing van circulaire meststoffen te stimuleren bij boeren of door de agri-food industrie te stimuleren om circulair en duurzaam bemeste grondstoffen in te kopen en te verwerken.
7. *Harmoniseer regelgeving met buurlanden en Europa.* De meststoffenmarkt is grensoverschrijdend. Het harmoniseren van regelgeving inzake einde-afvalstatus en meststoffen met buurlanden en de EU vereenvoudigt de productie en export van circulaire meststoffen. Nederland kan dit doen door zich in Brussel in te zetten voor betere regelgeving en ook samen met buurlanden door wederzijdse erkenning van elkaars wetgeving.
8. *Introduceer een subsidieregeling voor duurzame grondstoffenproductie, zoals nutriënten voor meststoffen.* Introduceer, naast de SDE⁺⁺-regeling, een stimulans specifiek voor grondstoffen en nutriëntenterugwinning. Dit trekt het speelveld tussen energie en grondstoffen gelijk en stimuleert het sluiten van de nutriëntenkringloop omdat in biogas-projecten nutriëntenterugwinning een belangrijker onderdeel van hun bedrijfsvoering wordt.
9. *Versnel en verbeter toelatingsprocedures voor nieuwe meststoffen uit de bio-based economie.* Een sneller en transparanter toelatingsproces voor nutriëntrijke reststromen in de meststoffenwet, met terugkoppeling over aanvraag, stimuleert innovatie en investeringen uit de agri-foodsector.

Samen met een actieve overheid kan Nederland serieuze stappen zetten naar een onafhankelijk en duurzaam voedselsysteem. Voor gezonde bodems, gezond voedsel en schoon water – voor nu en in de toekomst.